

Fyns bedste overdrev på kalkfattig jordbund

De mange sten afslører, at Rødme Svinehaver har ligget uopdyrket siden istiden. Siden bønderne fældede skoven for nogle hundrede år siden, har bakkerne været brugt til græsning. Arealet blev fredet i 1939 og dermed sikret mod bl.a. gødskning. Kontinuiteten er årsag til, at vi her finder den meget smukke og sjældne plante *Guldblomme*, orkidéen *Bakke-Gøgelilje* og et væld af andre planter, som får besøg af forskellige insekter. Se f.eks. efter den meget smukke metalvinge. Om efteråret lyser 17 arter af svampeslægten "vokshatte" op som små lygter i hvide, gule og røde farver. Også de vidner om ugødet græsland med hundreder af år på bagen.

Græsningen afgørende

Overdrevets planter og dyr kræver lysåbne forhold. Robuste kreaturer holder vegetationen nede, så alle kan få del i sollyset. Kreaturerne har formet skulpturer af tjørn og æbletræer og skaber en stemning af mystik, og de mange myretuer kaster lange skygger i solnedgangen

Dig og dyrene

Kvæg er fredelige, men de er ikke kæledyr. Vis dem respekt. Hold dig på afstand (25 meter) og lad være med at fodre dem. Hvis dyrene vænnes til, at mennesker betyder mad og klap, så bliver de opsøgende, og det kan være generende og farligt. Hvis der er kalve på arealet, så lad dem være i fred. Gå aldrig mellem en ko og hendes kalv - koen vil forsvare sin kalv, hvis hun føler den er truet. De store dyr er normalt fredelige, men hvis de føler sig truet eller provokeret kan de være aggressive. Hold altid din hund i snor. Løse hunde gør både mange mennesker, husdyr og vilde dyr nervøse.

Galloway kvæg

Praktiske oplysninger

Rødme Svinehaver ligger nordvest for Egebjerg Mølle, ved Øhavsstien. Kommer du fra landevejen mellem Svendborg og Faaborg, kan du køre fra i Ollerup.

En smuk rejse i tiden

For omkring 15.000 år siden slap isen sit kolde jerngreb om Syd-fyn, men som resultat af isens kæmpekræfter lå bakker, smeltevandsdale og issøer tilbage. I Rødme Svinehaver har ingen plov siden da møbleret om på isens værk, og landskabet her afslører ikke, at vi er i det 21. århundrede. Sluk din mobil for en stund og drøm dig til en tid, hvor rensdyr og mammutter græsser i det nøgne landskab på bakkekammen. Kig op og du kan stadig se issøens flade mod nordvest og langt mod syd det landskab, som isen skubbede op i morænebakker og sidenhen med sit smeltevand druknede og forvandlede til et øhav.

HENSYNSFULD FÆRDELSE

Den sjældne vegetation og de mange tuer fra gul engmyre er sårbare.

Du er velkommen til at færdes til fods overalt i området, men vær forsigtig og hjælp os med at bevare dette værdifulde overdrev.

- Kun færdsel til fods.
- Hunde skal altid være i snor.
- Hold afstand til de græssende dyr.
- Dyrene må ikke fodres.
- Planter må ikke plukkes eller graves op.

Links til mere viden om Rødme Svinehaver:

www.naturstyrelsen.dk

www.svendborg.dk/roedme-svinehaver

Besøg også www.egebjergmolle.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

Svendborg
Kommune

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Rødme Svinehaver

Gul engmyres tuer giver planterne flere forskellige voksesteder og dermed flere arter på overdrevet.

Gul engmyre - bygmester og luseavler

Hundredvis af halvkugleformede buler ser ud til at være vokset op af jorden. De er op til 40 cm høje, men bygmesteren er ca. 3 millimeter. Til gengæld er de mange, for indeni lever op til 25.000 gule engmyrer. Jorden har de hentet på arealet under og omkring tuen, hvor der nu er løs jord med masser af gange, hvor myrerne arbejder med deres husdyr. Det er rodslus, som myrerne flytter hen, hvor der er bedst at være. Til gengæld leverer lusene myrernes vigtigste næring, sukkerholdige ekskrementer. Det går så godt, at der bliver produceret mere myrekød under jorden end oksekød over. Myretuerne giver mange forskellige levemuligheder for insekter og planter.

Orkidéer - med svamp som fødselshjælper

Pas på hvor du træder, for de sjældne og fredede orkidéer står nogle steder tæt. Den hvide skovgøgelilje tiltrækker natsværmere, der på kolibrimanér suger nektaren op af den lange spore. Under besøget får natsværmeren placeret to støvkøller, der sidder så præcist, at den med dem kun kan bestøve lige netop en anden skovgøgelilje og ikke feks. den lignende bakkegøgelilje, der også findes her. De nye frø er bittesmå og har ingen næring med til den nye plante. Kun hvis de rigtige svampe vokser ind i frøet og forsyner det med næring, får vi - efter en fødsel, der kan tage flere år - en ny orkidé.

Andre naturtyper

Her er også et område med kalk i jorden med den artsrige mosetype rigkær, centralt et meget fint vandhul med stor vandsalamander og den kødædende plante blærerod, samt mod syd en lille hængesæk med sphagnum og soldug, der også er en kødædende plante.

Vokshatte bidrager til efterårets farvepragt

Bakkegøgelilje - sjælden og mere spinkel end skovgøgelilje

Du kan se metalvinge i juni og juli

Rødrygget tornskade spidder sit bytte